

Artikel

Het belang van kennis van toepasbare technologie voor de letselschade-arbeidsdeskundige

M. Holleman MBA*

36

1. Inleiding

Bij de oriëntatie op technologisering blijkt dat er nog beperkt bewustzijn is bij arbeidsdeskundigen van de mogelijkheden die technologie biedt, daaruit volgend beperkte kennis van toepassingen en handelingsverlegenheid bij advisering gericht op toepassing van technologie. Daarom richt het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum zich op het volgende vraagstuk: 'Hoe zorg je dat de arbeidsdeskundige op de hoogte is van technologische ontwikkelingen, weet wat er mogelijk is, hoe je de technologische mogelijkheden kunt toepassen en het vervolgens gaat toepassen in de arbeidsdeskundige praktijk?'

2. Introductie Arbeidsdeskundig Kennis Centrum

Het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum is in 2009 opgericht door het UWV en de Nederlandse Vereniging voor Arbeidsdeskundigen als zelfstandige stichting, gericht

* Marianne Holleman is directeur van het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum. Marianne Holleman, directeur Arbeidsdeskundig Kennis Centrum, in samenspraak met Erwin Audenaerde, arbeidsdeskundige letselschade Trivium en Herke de Blank, landelijk stafarbeidsdeskundige bij UVV Voorzoningen en Re-integratiemiddelen en eigenaar van HerkendAdvies.

op het leveren van een bijdrage aan de professionaliteit van de arbeidsdeskundige. De doelstelling van het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum (AKC) is om, in verbinding met de arbeidsmarkt, duurzame arbeidsparticipatie te bevorderen via het professionaliseren van het arbeidsdeskundig vak.

Het AKC tracht zijn doelen te bereiken onder andere door het laten verrichten van onderzoek met als doel kennisontwikkeling, inspiratie en bevordering kwaliteit van het arbeidsdeskundig handelen gericht op arbeidsparticipatie en het ondersteunen van de uitvoeringspraktijk (bijv. met tools). Brede kennisdeling door het AKC laat ook anderen dan arbeidsdeskundigen hun voordeel doen met onderzoeken, kennis en informatie, die door het AKC worden opgeleverd (www.arbeidsdeskundigen.nl/akc).

3. Toekomstbestendige professional

In een verkenning naar de toekomst van het arbeidsdeskundig vak¹ zijn beelden opgehaald aan de hand van de vraag: 'Hoe ontwikkelt het werkveld zich in de toekomst en welke ontwikkeling vraagt dit van de arbeidsdeskundige van de toekomst?'

Arbeidsdeskundigen zijn experts in de onafhankelijke weging van belasting en belastbaarheid van mensen in werk. Dankzij een integrale aanpak kunnen arbeidsdeskundigen disbalans tussen belasting en belastbaarheid

1 M. Holleman, Naar de toekomst dromen, 2022, AKC

vaststellen, helpen voorkomen en helpen herstellen. Zij leveren daarbij financieel resultaat door het voorkomen en beperken van schade.

De sterk in ontwikkeling zijnde context vraagt volgens de experts van arbeidsdeskundigen om onder meer de veranderingen in de context van het beroep (arbeidsmarkt, technologie e.d.) continu bij te houden, te reflecteren op de ontwikkelingen en deze te vertalen naar het eigen handelen en de mogelijkheden te benutten die technologische ontwikkelingen bieden.

In 'Jongeren en de arbeidsmarkt van (over)morgen' (J. Schippers, 2019) worden de volgende technologische ontwikkelingen genoemd:

- Er vindt een verschuiving plaats in werkgelegenheid door technologische ontwikkelingen (nieuwe banen en verdwijnen van werk).
- Technologische innovaties leiden tot hogere productiviteit en meer welvaart, er ontstaan andere banen om in nieuwe behoeftes te voorzien.
- Digitalisering en kunstmatige intelligentie leiden tot andere organisatie van het werk. Tijd- en plaats-onafhankelijk werken wordt voor steeds meer beroepen mogelijk. Dit vraagt van de werkenden zelfsturing en vaardigheden om dit op een adequate wijze te doen.
- Digitale geletterdheid is de impliciete norm op de arbeidsmarkt van de toekomst.
- Inclusieve technologie leidt tot meer mogelijkheden om het werk aan te passen en voorzieningen in te zetten voor mensen met een arbeidsbeperking.
- Steeds meer economische activiteiten verplaatsen zich naar zzp, de netwerk- en de platformeconomie. Platformwerk: er is steeds meer werk in de digitale wereld, waarin platforms in toenemende mate vraag en aanbod op de arbeidsmarkt aan elkaar verbinden.

Arbeidsdeskundigen werkzaam in de schadepraktijk hebben vooral te maken met mogelijkheden om met technologie het werk en daarmee de werkbelasting aan te passen en door toepassing van technologische voorzieningen de belastbaarheid van de werknemer te vergroten.

De arbeidsdeskundigen die werkzaam zijn in de letsel-schade verwachten dat er een bredere vraag bij de arbeidsdeskundige komt te liggen, bijvoorbeeld woningaanpassing of oplossing van een mobiliteitsprobleem in het verlengde van de inzet van een werkvoorziening. Toekomstontwikkelingen voortvloeiend uit technologie, kunnen daarnaast op termijn leiden tot nieuwe aansprakelijkheidsvraagstukken, denk bijvoorbeeld aan de zelfrijdende auto.

4. Technologisering als strategisch speerpunt in de meerjarenstrategie van het AKC (2022-2026)

Vanuit arbeidsdeskundig perspectief is het van belang om een filter aan te brengen tussen alles wat wordt ontwikkeld aan technologie en de toepassing van die technologie in werk (Speerpunt Technologisering: Strategie AKC 2022-2026).

Inclusieve technologie leidt tot nieuwe voorzieningen om deel te kunnen nemen aan werk en duurzaam aan het werk te blijven; hybride werken is toegenomen onder druk van COVID-19 en biedt mogelijkheden, evenals nieuwe arbeidsrisico's. Belasting van functies wijzigt door digitalisering en het gebruik van nieuwe technieken.

Het is van belang dat arbeidsdeskundigen een beeld hebben van de mogelijkheden van inclusieve technologie en hierover kunnen adviseren, zodat de toegang tot arbeid en het (duurzaam) kunnen blijven werken mogelijk wordt voor mensen die een dergelijke voorziening nodig hebben. Werkvoorzieningen kunnen in het kader van preventie bijdragen aan duurzame inzetbaarheid. Daarnaast dienen arbeidsdeskundigen op de hoogte te zijn van de veranderingen in belasting die veroorzaakt worden door technologische ontwikkelingen en wat daaruit voortvloeit, zoals digitaal werken, automatisering van werkprocessen enzovoort, zodat optimaal geadviseerd kan worden over de balans tussen belasting en belastbaarheid en passend werk.

Bij de oriëntatie op technologisering blijkt dat er nog beperkt bewustzijn is bij arbeidsdeskundigen van de mogelijkheden die technologie biedt, daaruit volgend beperkte kennis van toepassingen en handelingsverlegenheid bij advisering gericht op toepassing van technologie. Daarom richt het Arbeidsdeskundig Kennis

Centrum zich op het volgende vraagstuk: 'Hoe zorg je dat de arbeidsdeskundige op de hoogte is van technologische ontwikkelingen, weet wat er mogelijk is, hoe je de technologische mogelijkheden kunt toepassen en het vervolgens gaat toepassen in de arbeidsdeskundige praktijk?'

Het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum heeft een kerngroep Technologisering ingesteld, samengesteld met arbeidsdeskundigen werkzaam in verschillende domeinen (letselschade, UWV, arbodienstverlening in het kader van de Wet Verbetering Poortwachter), Kennisalliantie Inclusieve Technologie (TNO, Cedris) en Saxion Hogeschool.

Het doel van de kerngroep is meerledig:

- Dat arbeidsdeskundigen herkennen bij de cliënt dat de arbeidsbeperking gecompenseerd/de belastbaarheid verhoogd kan worden door inzet van technologie en zij kunnen adviseren op hoofdlijnen over welke technologie, waar deze aan te vragen is en hoe de financiering daarvan geregeld kan worden. Hiermee kan eveneens het proces naar concrete inzet van technologie mede begeleid vanuit arbeidsdeskundigen gestart worden.
- Dat arbeidsdeskundigen signaleren in arbeidsorganisaties waar verbeteringen door technologie aangebracht kunnen worden, ter beperking van de belasting van een arbeidsproces.
- Dat arbeidsdeskundigen op de hoogte zijn van de veranderingen in werkbelasting die veroorzaakt worden door (gevolgen van) technologische ontwikkelingen, zoals digitaal werken, automatisering van werkprocessen enzovoort. En welke risico's hieruit voortvloeien, zoals digitale inclusie, technostress, enzovoort. Zodat arbeidsdeskundigen optimaal kunnen adviseren over de balans tussen belasting en belastbaarheid en passend werk.
- Dat er een toekomstgericht beeld wordt gevormd van welke gevolgen technologische ontwikkelingen hebben voor de functie van de arbeidsdeskundigen zelf, bijvoorbeeld welke taken ondersteund kunnen worden door technologie of overgenomen kunnen worden door algoritmen of virtual intelligence.

5. Leidraad werkvoorziening

In opdracht van de beroepsvereniging van arbeidsdeskundigen (NVvA) is een leidraad werkvoorziening door het AKC opgesteld en recent weer geactualiseerd. Geregistreerde arbeidsdeskundigen dienen de leidraad te volgen in de uitoefening van het vak.

De leidraad biedt arbeidsdeskundigen handvatten en een methodisch verantwoord handelingskader voor:

1. het onderbouwen van het keuzeprocess van een werkvoorziening als oplossing voor een disbalans tussen belasting en belastbaarheid;
2. het opstellen van een advies/aanvraag voor vergoeding van een werkvoorziening of;

3. de toetsing (toe- of afwijzen) van de aanvraag voor een vergoeding van werkvoorzieningen voor een werknemer of werkgever;
4. de toetsing van de inzet van een werkvoorziening in relatie tot de Re-integratie Inspanning Verplichting (RIV)

Een beperkt deel van de werkvoorzieningen betreffen technologische toepassingen. Werken conform de leidraad draagt daarmee bij aan de doelstelling dat arbeidsdeskundigen technologische voorzieningen toepassen in de praktijk.

Bekijk de leidraad op: www.arbeidsdeskundigen.nl/akc/kennis en ga dan naar Leidraden en Richtlijnen.

6. Toegevoegde waarde van technologische voorzieningen in de letselschadepraktijk

Een aantal voorbeelden van technologische toepassing in werk, die geadviseerd kunnen worden door letselschade arbeidsdeskundigen:

Operating Support System: Voor begeleiding en ondersteuning bij de taakuitvoering van complexe taken kunnen stapsgewijze werkinstructies via een beeldscherm of bijvoorbeeld projectietechnologie getoond worden. Dit is een technologische voorziening die ingezet kan worden bij complexe taken in combinatie met een cognitieve beperking, bijvoorbeeld kortetermijngeheugenverlies of concentratieproblemen veroorzaakt door hersenletsel.

Voorleespen: Deze pen leest voor wat er op papier, scherm of telefoon staat en is ontworpen voor mensen met een visuele beperking en is eveneens toepasbaar voor mensen met niet aangeboren hersenletsel. Daar-

naast bestaan er voorleesmachines zoals Realspeak, Or-cam of See Speech.

Exoskelet en cobot: Bekende voorbeelden voor het beperken van lichamelijke belasting en het overnemen van taken van het lichaam zijn het exoskelet en de cobot (mens-robotsamenwerking). Dit zijn technologische toepassingen die goed inzetbaar zijn zodra een persoon door letsel beperkt is bepaalde fysieke functies te gebruiken. Het exoskelet ondersteunt bijvoorbeeld de bovenarmen of onderrug en waar werknemers veel boven het hoofd werken, grote reikafstanden moeten overbruggen of veel tillen of bukken, kan het exoskelet preventief worden ingezet om een verkeerde werkhouding te voorkomen.

Speak to text tooling: Mensen, die als letsel een gehoorbeschadiging hebben, kunnen ondersteund worden in werk en leren met speak to text tooling, waarmee gesprekken, vergaderingen en bijvoorbeeld studiecolleges ondertiteld worden.

Indien een persoon door fysiek letsel niet meer in staat is om computerwerkzaamheden te verrichten zijn er verschillende technologische toepassingen, waardoor dit toch mogelijk is, zoals **computer assistive technology**, waardoor mensen met een fysieke beperking een toetsenbord kunnen gebruiken; eye tracking technology waarmee iemand kan navigeren op een website via oogbewegingen; spraakherkenningssoftware waardoor invoeren van gegevens op de computer mogelijk is. Inmiddels zijn er ook 'gratis' applicaties verkrijgbaar op basis van open source software en bieden de gangbare besturingsprogramma's als iOS en Android zelf voorlees- en vergrotingsfuncties.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden. Er is technisch steeds meer mogelijk en beschikbaar. Om die reden is het van belang dat arbeidsdeskundigen zich hiervan bewust en ermee bekend zijn. Te meer, omdat het vroegtijdig inzetten van technologische hulpmiddelen de kans op een succesvolle re-integratie in het eerste spoor vergroot. Hiermee wordt dus de kans vergroot dat mensen het eigen werk – met aanpassing – behouden. Uit ervaring en meerdere onderzoeken blijkt dat de kansen van tweede spoor re-integratie (bij een andere werkgever) gericht op het vinden van duurzaam passend werk beduidend lager zijn (ZonMW, programma verbetering re-integratie tweede spoor).

Tot slot, de ambitie is om arbeidsdeskundigen kennis te bieden van technologische toepassingen die zij kunnen inzetten om re-integratiekansen te vergroten. Hierbij is ook de samenwerking met andere deskundigen bij het onderzoeken van de mogelijkheden van hulpmiddelen van waarde. Denk hierbij aan Koninklijke Visio, die bijvoorbeeld kijktraining biedt in combinatie met het trainen van het gebruik van een visueel hulpmiddel.